

Nunha desas conversas intrascendentes que xorden arredor duns viños, o arquitecto Antonio Soliño, amigo desde hai anos e colega nestas páxinas virtuais, propuña a idea de que as artes do tempo, a música e o cine, gustan e atraen mais á grande maioría da xente que as artes do espazo, pintura, escultura ou arquitectura, mais estáticas. É unha afirmación crible, pois esa intuitiva e primaria atracción que os seres humanos, igual que os animais doutras especies, sentimos polo movemento, explica que foran as artes escollidas pola industria do lecer para cubrir a oferta popular e masiva de entretemento. **Nas súas representacións, o bo mago adoita distraer, con xestos, comentarios, acenos ou conversas informais, a mirada do público, mentres realiza as súas operacións de escamoteo e troco. Non agocha de todo o seu xogo, mais ben dirixe a atención do ollo aos movementos sen interese. Mais, non hai ilusión se non asumimos o engado, se non aportamos a nosa consciente complicidade. É un mecanismo significativo, pois, o traballo do mago non consiste só en inventar unha nova proposta, senón en artellar todo un aparello de distracción paralelo co que acadar unha boa actuación.** □ ○

mesmo sucede coas películas de Alfred Hitchcock, nas que o coidado na trama e a gradual alimentación do suspense fanos esquecer que, as veces, a posta en escena, os decorados e as interpretacións, son esaxeradas ou paródicas. Tanto ten. Nas súas maravillosas conversas con François Truffaut, o mellor libro sobre as engrenaxes do cine na miña modesta opinión, Hitchcock define o Mac Guffin como un cebo ou pretexto, uns documentos secretos, uns planos ou un mineral precioso, que, servindo de motor para o desenvolvemento das accións, fai avanzar a trama da película, e adoita ser, ao final, insignificante e banal.

Na nosa natureza animal, damos en seguir os cebos coa mirada, permitindo que o artista xogue coa nosa percepción, que o mago manipule esas reaccións primarias, directas e intuitivas. Ven a ser o xeito de adestrarnos contra as múltiples posibilidades de engano, de estimular os antídotos necesarios. O bo mago, o gran artista, non son mais que uns adestradores que cultivan a nosa percepción, a nosa mente, a nosa mesma evolución. □

Con eles aprendemos a distinguir, e separar, os cebos do mecanismo real. Confrontar as reaccións inmediatas co análise pausado. Mais, nese adestramento, somos nos os que temos que facer un esforzo, pois non hai comunicación nin aprendizaxe sen activar o elemento receptor. Nese ximnasio mental que ven a ser o bo cine, a maxia, ou calquera outra expresión artística de calidade, non nos xogamos nada. Aparentemente. Mais, non é so diversión, entretemento, porque aí fora, na vida real, enfrontámonos, xa en serio, ao artellamento continuo do discurso paralelo, á plural multiplicación das distraccións, ao Mac Guffin institucionalizado. □

Desde hai décadas, os medios de formación veñen ofrecendo argumentos que defenden a superior identificación do galego coa súa terra, coa verde paisaxe e as vellas tradicións rurais. Tamén atopamos continuas referencias á superior gastronomía, á calidade da materia prima, ao protagonismo da pedra, á queda presenza dos pazos e mosteiros, ao singular perfil dos cruceiros e hórreos, á candorosa sutileza dos petos de ánimas, ao tan celebrado sentidiño.

Vivir como galegos. □

Chega con botar unha ollada limpa para decidir que nos enfrontamos a unha distracción como tantas outras. Saudade infusa e paralizante. Patriotismo de opereta. Conformismo disfrazado de autoestima. Publicidade banal para consumo interno.

Hai desaparicións inmediatas, mais ou menos previstas, como as que veñen denunciando, nos últimos días, os manifestantes nas portas dese novo banco. Non é mais que unha adiantada versión do vello

tocomocho

, baseada na pretenciosa impostura do estafador e a avarenta credulidade do estafado. Mais, aínda mais triste e doloroso ven sendo o escamoteo silandero, sibilino, espazado no tempo, que se reproduce, día a día, diante dos nosos ollos, coa nosa entusiasta aprobación. Só deste xeito, explicamos o necio desinterese respecto á paisaxe, o patrimonio e o urbanismo, o abafante acoso dos chalés adosados que sofren os antigos pazos, o escamoteo dos intemporais perpiaños das vellas rúas, o agocho dos lastros nalgunhas vías urbanas, a sólida e firme erección de escenarios de cemento para tres días de festa local, a substitución dunha noción de cultura horizontal e integradora por xestos espectaculares, caros e grandilocuentes, o sufocante peso da cantidade sobre a calidade, a populista imposición do humor groseiro sobre a retransca, o continuo demérito institucional do silencio, a rutineira impostura da música prefabricada e enlatada nas festas e romarías, o esquecemento da idea de infraestrutura, ou a percepción do espazo público como un retallo informe e derradeiro do desenvolvemento.

A realidade non é so un grupo de palabras, un conxunto de símbolos. Sinala unha relación, dotada de fundamento e sentido, co existente, cos seus agachados mecanismos e procesos, coas pegadas da nosa presenza. A película ten principio e final, e o mago, ao rematar a función, amosa a pomba desaparecida. Por iso chamámoslle ficción. Mais, a nosa realidade está chea de palabras ocas, baleiras, insubstanciais e altisonantes, que distraen do escamoteo perpetuo, que agochan o troco definitivo.

Galicia Calidade □

Só temos que percorrer, e comparar, as vilas enfrontadas que, tanto do lado portugués como do noso, asoman ao Miño, para achegarse ao significado real de palabras ou conceptos como respecto, que non devoción, á paisaxe e aos edificios emblemáticos, modernidade integrada na tradición, arquitectura de autor, urbanismo, sentido contrastado da rehabilitación arquitectónica, sabio acondicionamento dos espazos públicos ou prudente uso dos moi limitados recursos. Aceptade comigo que os cartos rápidos non só nubran a vista senón que cegan o sentidiño. Sentidiño é a palabra que os galegos temos para definir a cultura, esa incomprendible necesidade, difusa, plástica e aparentemente inútil, do ser humano. Podemos dicir, como mínimo, que, aquí, non medrou do mesmo xeito que os cartos. Iso se, noutros tempos, significou algo mais que unha mensaxe publicitaria, un aceno de distracción, un discurso para nenos, un vello e insignificante Mc Guffin.

Para o poeta Jorge Riechmann, o realismo ven a ser: escribir o que somos / o que non somos / o que houbéramos sido / o que endexamais seremos / o que poderíamos ser. □

Non aturo as películas de Steven Spielberg. Coido que é un grande simplificador que, en cada un dos seus traballos, procura acadar os mais altos cumes do infantilismo mental. Para el, o ben e o mal atópanse perfectamente delimitados e definidos, sen que a mente do espectador teña que facer algún esforzo. Os bos fan o ben desde a primeira secuencia. Os malos son moi malos todo o tempo que dura a película. Non hai vestixio de ambigüidade, de contradición interna, de movemento dialéctico. Desde O díaño sobre rodas, pasando pola húmida A cor púrpura, o mollado suspense de Tiburón, ou a maniquea falsidade de A lista de Schindler,

Spielberg sinálanos sempre cando temos que rir, chorar ou pasar medo, resaltando, sen matices, as emocións que corresponden nese mesmo intre. Unhas emocións que veñen marcadas, como os naipes dunha baralla amañada. Sentados na butaca do cine, sentímonos como nenos sen conciencia, sen xuízo, sen responsabilidade. Todo queda a súa elección, ao seu arbitrio moral. Súas son a arte e a parte, a proposta e o xuízo final. Xa lle gustaría parecerse ao seu amado Hitchcock, do que tanto fala. Xustificar un produto mediocre ao abeiro dun grande mestre é unha vella táctica da industria, dirixida a ese novo público que non coñece ou non se interesa por establecer as comparacións. El sabe ben das súas limitacións, e por iso, no seu discurso promocional, remítese á suposta inocencia da mirada infantil, xustificándose nunha idea de ficción, nun entretemento. Ai!, todo é ficción e entretemento, si, mais existen graos de complexidade, de fonda conmoción, nesa interacción que mantemos coa realidade. A estas alturas, xa sabemos que hai moitos niveis de diversión, pois o xogo e o pasatempo non están enfrontados á reflexión, ao goce de certa inquietude, á proposta de novas contradicións. Diso, dun divertimento intelixente que nos fai adultos, sabía algo o vello Hitchcock, que non precisaba de coartadas infantís. Spielberg, ese mago mediocre, adulado polos medios de comunicación e a industria do lecer, ven a ser o rei do cretinismo inducido, desa abdución terrícola que tenta fabricar, en serie, uniformes consumidores sen criterio

•